

Esipuhe

Muistan sen keväisen päivän riemullisen tunteen, kun pidin kasvatustieteen maisterin papereita varman onnellisena käsissäni. Olin valmistunut kutsumusammattiini ja lähdössä seilaamaan kohti opetuksen ja kasvatuksen valtamerta. Minut oli mainiosti varustettu ja hyvin koulutettu kohtaamaan aallokot ja myrskyt. Kasvatustieteen teorioiden syvä tuntemus, didaktinen osaaminen ja pedagoginen ymmärrys sekä oppiaineiden sisällöllinen hallinta olivat vahvasti hyppysissäni.

Pian huomasin, että opettajan työ piti sisällään myös asioita, joihin en ollutkaan niin valmis saatikka kykenevä tai pätevä. Veneeni alkoi vaappua, laidan yli tuli vaahtopäitä ja välillä horisonttikin katosi näkyvistä. Kohtasin henkisesti pahoinvoivia lapsia, joille oli turha saada aakkoset pysymään päässä, kun suurempi haaste oli saada pidettyä oppilaan pää oppitunnin aikana pois pulpetista. Oli vanhempia, jotka tulivat puhelinlankoja pitkin ja valaisivat terävin sanakäärtein, kuinka lapsia tulisi opettaa ja kasvattaa, ja jotka määrittelivät epäonnistumisen tason työssäni. Ja kun kaiken keskellä ajattelin turvautua samalla myrskyävällä merellä seilaavaan kollegaani, antoi hän ymmärtää olevan suotavaa, etten tulisi veneelläni liian lähelle yhteentörmäyksien välttämiseksi.

Aloin pohtia, olinko sittenkään ihan kunnolla varustettu kohtaamaan myrskyävän meren aallokot ja olivatko valmiuteni seilata yli meren kohdallaan. Kun väsymyksen keskeltä sain katseeni nostettua, huomasin,

etten ollut yksin. Näin laidan yli horjahtavia opettajia, pelastusrenkaan varassa itsekseen kelluvia oppilaita, rannalta huitovia vanhempia ja esimiehiä, jotka ohjasivat veneitä itsepintaisesti itään, vaikka tuuli työnsi niitä kohti länttä.

Samaan aikaan kiinnitin huomiota myös veneisiin, jotka tyrskyistä huolimatta pysyivät vakaina paikoillaan, kippareihin, jotka myrskyn merkit huomattessaan alkoivat rauhallisin ottein laskea purjeita alas, satamiin, joissa veneet pitivät yhtä ja lepäsivät levollisesti ankkuroituneena.

Aloin kirjata muistiin havaintoja tuulista ja tarkkailla aaltojen muodostumista, harjoitella purjeiden säätämistä olosuhteisiin sopivaksi ja katsomista eteenpäin, vaikka horisontti kaikkosi hetkeksi näkyvistä. Opin, että opettajan tulee tuntea itsensä hyvin, kuunnella tunteidensa viestit ja käyttää niitä hyväksi. Ymmärsin, että taitoa on myös ottaa etäisyyttä omiin tunteisiin ja ymmärtää, ettei kaikkeen ole pakko reagoida. Oivalsin, että voimakkaissa tunnetiloissa ja kiireen keskellä tulee rauhoittaa mieli, jotta pystyy tekemään työtään hyvin. Huomasin, että tärkeintä on tulla itsensä, ajatustensa ja tunteidensa kanssa toimeen.

Havaitsin hiljalleen olevani valmiimpi kohtaamaan muut, ymmärtämään ihmisten aiheet ja pyrkimykset, havaitsemaan toisten tunteet ja ymmärtämään niitä. Näin, että opettajan tulee kyetä asettautumaan toisen asemaan, kohdata tämä ammattimaisen taitavin ottein ja osata toimia eri tilanteissa rakentavasti, hyväksyvästi ja kunnioittavasti. Tulin yhä vakuuttuneemmaksi, että oppiakseen ja kasvaakseen lapsi tarvitsee rinnalleen aikuisen, jolla on kyky rakentaa myönteinen ja turvallinen kasvu- ja oppimisympäristö.

Opin ymmärtämään, että kaikki tämä tapahtuu hiljalleen. Joskus joutuu myrskyyn, ja välillä on myös haaksirikkouduttava oppiakseen pyhäytymisen kautta jotain itsensä tai toisten kohtaamisesta. Hyväksyttävä, ettei tule koskaan valmiiksi. Vahvemmaksi, tasapainoisemmaksi, ymmärtävämmäksi, kestävämmäksi ja viisaammaksi kuitenkin. Kaiken keskellä huomaa, että juuri matkan teko on kaikkein parasta.

Hyvä lukija, tarttumalla tähän kirjaan olet osoittanut itsellesi, että tiedostat emotionaalisen osaamisen tärkeyden omassa opettajan työssäsi. On hienoa, että saat olla jakamassa kanssasi eväitä, joita on kertynyt työn, tutkimuksen, kokemuksen, yrityksen ja erehdyksen kautta. Olla saattamassa sinua omalle matkallesi emotionaalisesti osaavaksi ja kykeneväksi opetus- ja kasvatustalouden ammattilaiseksi. En lupaa käänteentekeviä ja nopeita muutoksia, mutta toivotan sinulle hyvää ja antoisaa matkaa itsesi kautta toisen luo.